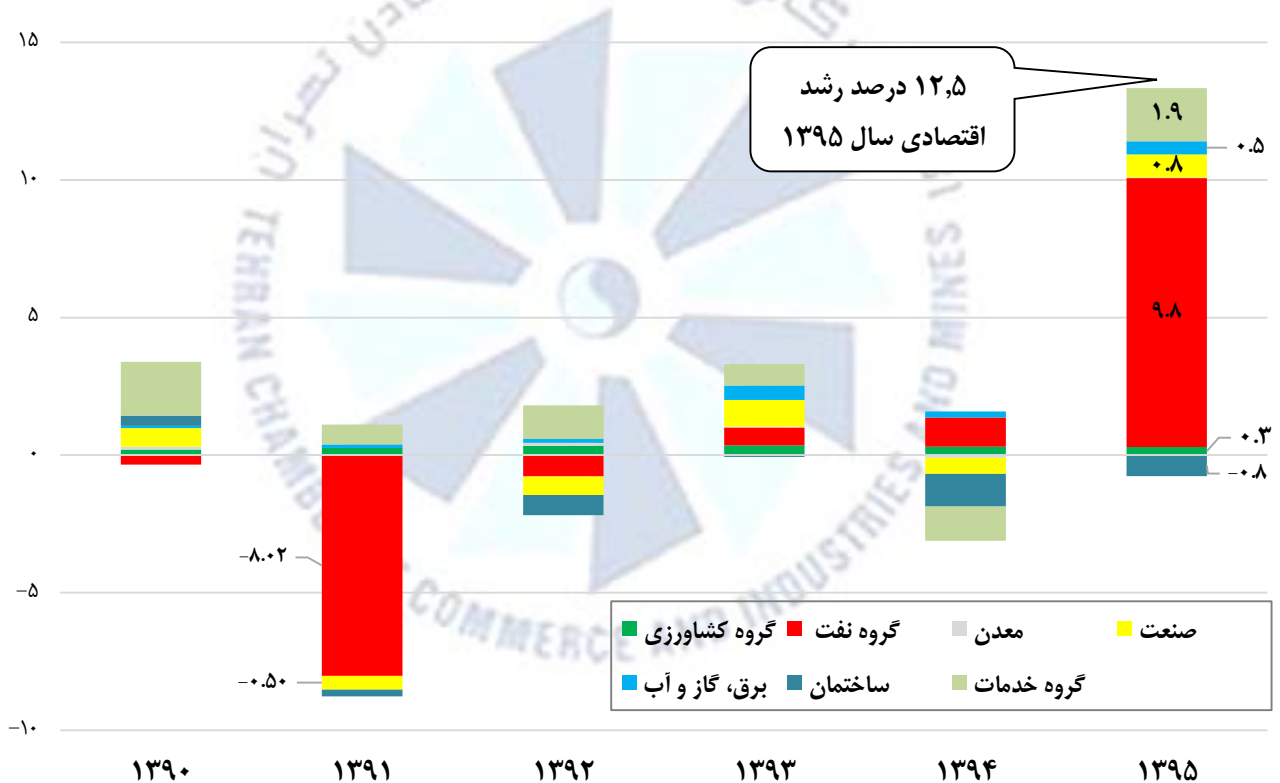

تغییرات تولید ناخالص داخلی کشور بر حسب فعالیت های اقتصادی

تولید ناخالص داخلی کشور در سال ۱۳۹۵ بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰، رشد ۱۲,۵ درصدی را تجربه کرده است. مطابق نمودار (۱) در این سال، ۹,۸ واحد درصد از رشد ۱۲,۵ درصدی تولید ناخالص داخلی مربوط به گروه نفت، حدود ۲ واحد درصد آن مربوط به گروه خدمات، ۰,۸ واحد درصد مربوط به بخش صنعت، ۰,۵ واحد درصد مربوط به بخش آب، برق و گاز و ۰,۳ واحد درصد آن ناشی از رشد افزوده گروه کشاورزی بوده است. (نمودار ۱)

مقایسه مشارکت بخش های مختلف در تولید ناخالص داخلی کشور در سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۵ نشان می دهد گروه نفت و بخش صنعت که در سال ۱۳۹۱ کاهش رشد اقتصادی آن ها عوامل مسلط در ایجاد رکود اقتصادی بوده اند، در سال ۱۳۹۵ به موتور محرک اقتصاد، البته با سهم اثرگذاری متفاوت، تبدیل شده اند.

نمودار ۱- روند سالانه مشارکت بخش های مختلف در تامین رشد اقتصادی- واحد درصد

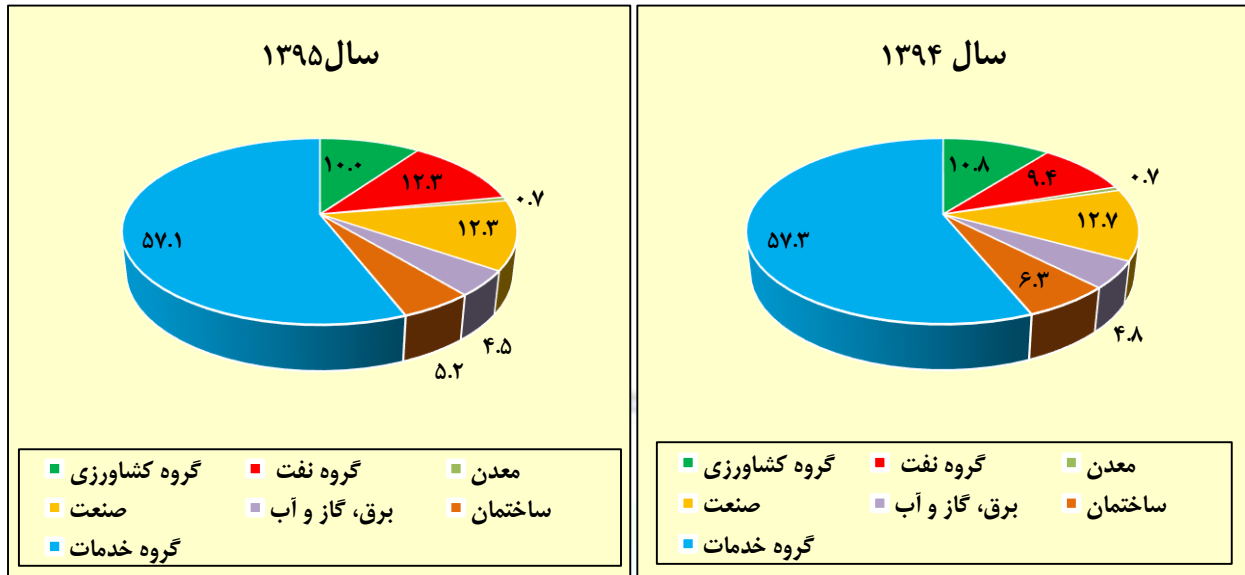
منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

در سال ۱۳۹۵ ترکیب تولید ناخالص داخلی در اقتصاد نسبت به سال ۱۳۹۴ با تغییراتی همراه بوده است؛ به طوری که سهم بخش نفت از ارزش افزوده، از ۹,۴ درصد در سال ۱۳۹۴ به ۱۲,۳ درصد در سال ۱۳۹۵ رسیده، اما سهم سایر بخش ها در مقایسه با سال ۱۳۹۴ کاهش یافته است. سهم بخش ساختمان از ارزش افزوده کل کشور با کاهش ۱,۱ واحد درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴، به حدود ۵,۲ درصد رسیده است. حدود ۰,۸ درصد از تولید ناخالص داخلی کشور نیز از محل ارزش

معاونت بررسی های اقتصادی

افزوده گروه کشاورزی و حدود ۱۲,۳ درصد نیز از محل بخش صنعت بوده است. بخش معدن نیز همچنان سهم ۰,۷ درصدی خود را در تولید ناخالص داخلی حفظ کرده است. (نمودار ۲)

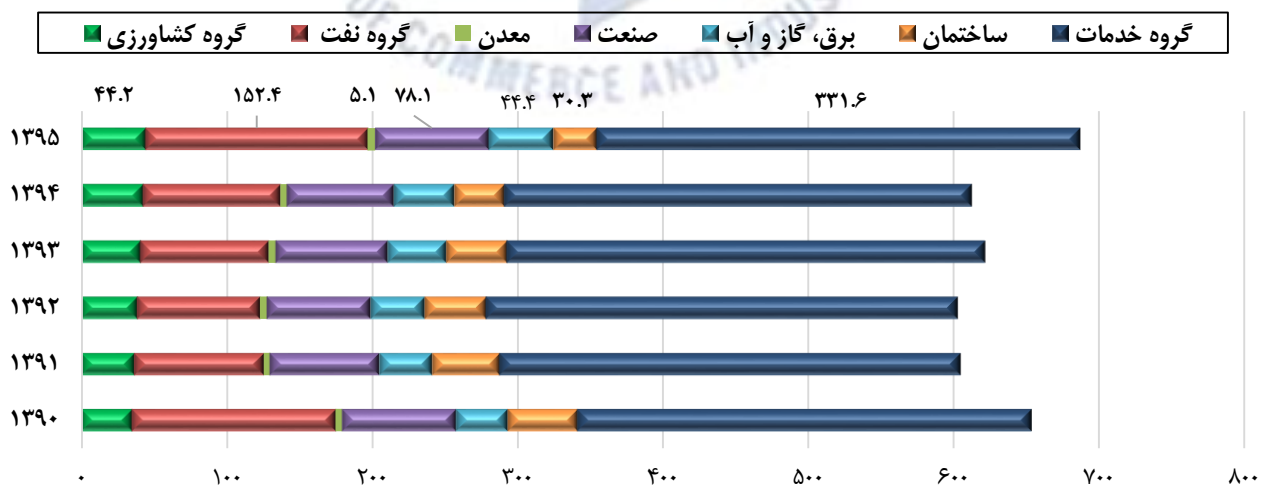
نمودار ۲- ترکیب تولید ناخالص داخلی کشور بر حسب فعالیت های اقتصادی طی سال های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ (درصد)

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

بر اساس آمارهای بانک مرکزی، از مجموع ۶۶۹,۱ هزار میلیارد تومان تولید ناخالص داخلی سال ۱۳۹۵ بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰، ۳۳۱,۶ هزار میلیارد تومان متعلق به گروه خدمات، حدود ۱۵۲ هزار میلیارد تومان متعلق به گروه نفت، ۷۸,۱ هزار میلیارد تومان مربوط به بخش صنعت و حدود ۱۲۴ هزار میلیارد تومان نیز متعلق به سایر بخش ها مانند کشاورزی، معدن، آب، برق و گاز و ساختمان بوده است. (نمودار ۳)

نمودار ۳- روند سالانه ارزش افزوده بخش های مختلف اقتصادی کشور طی سال های ۱۳۹۵ - ۱۳۹۰ (هزار میلیارد تومان) - به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰

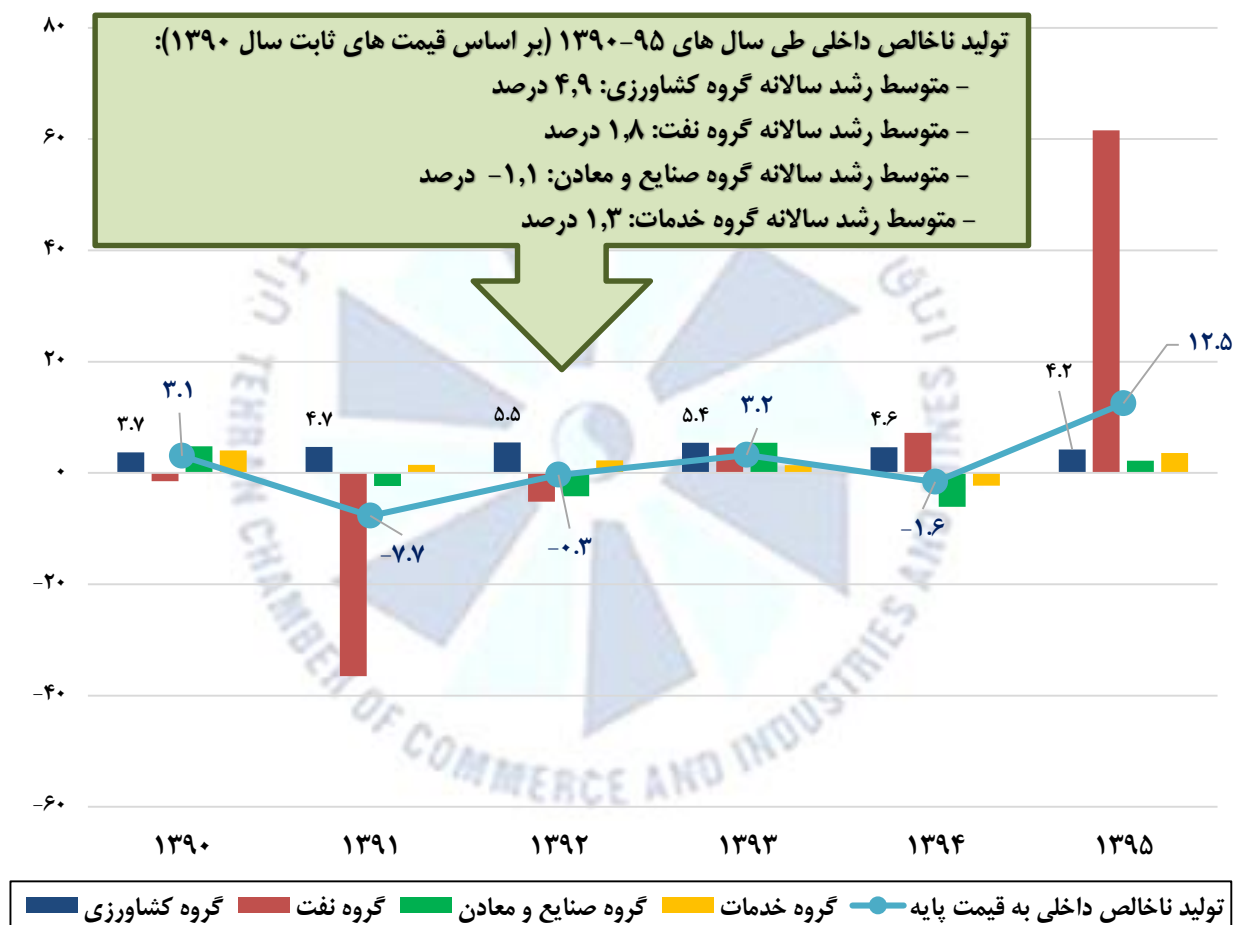

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

معاونت بررسی های اقتصادی

روند تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه سال ۱۳۹۰ نشان می دهد در سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲، تولید ناخالص داخلی نسبت به سال قبل خود با کاهش مواجه شد اما مجدداً در سال ۱۳۹۳ رشد مثبت پیدا کرد. سال ۱۳۹۴ رشد تولید ناخالص داخلی نسبت به سال قبل آن کاهش حدود ۱,۶ درصدی داشت اما در سال ۱۳۹۵ شیب رشد آن به شدت صعودی بود. تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ در سال ۱۳۹۵ به ۶۶۹,۱ هزار میلیارد تومان رسید که نسبت به سال ۱۳۹۴ رشد ۱۲,۵ درصدی را تجربه کرده است.^۱ با توجه به اینکه رشد تولید ناخالص داخلی در سال ۱۳۹۴ نسبت به سال قبل آن منفی بوده است، نرخ رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ با در نظر گرفتن بخش نفت قابل توجه به نظر می رسد. (نمودار ۴)

نمودار ۴- رشد تولید ناخالص داخلی بر حسب عمده فعالیت های اقتصادی به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ طی سال های ۱۳۹۰ لغایت ۱۳۹۵- درصد

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

مطابق نمودار ۳، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه سال ۱۳۹۰ در گروه کشاورزی طی سال های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ همواره صعودی بوده؛ به طوری که متوسط رشد سالانه آن طی این سال ها، حدود ۵ درصد می باشد. گروه کشاورزی در سال ۱۳۹۲ با رشد ۵,۵ درصدی بیشترین میزان رشد اقتصادی را نسبت به سال قبل خود طی دوره مذکور تجربه کرده است. در سال

^۱ طبق اعلام نظر بانک مرکزی ارقام سال ۱۳۹۵ هنوز نهایی نشده است.

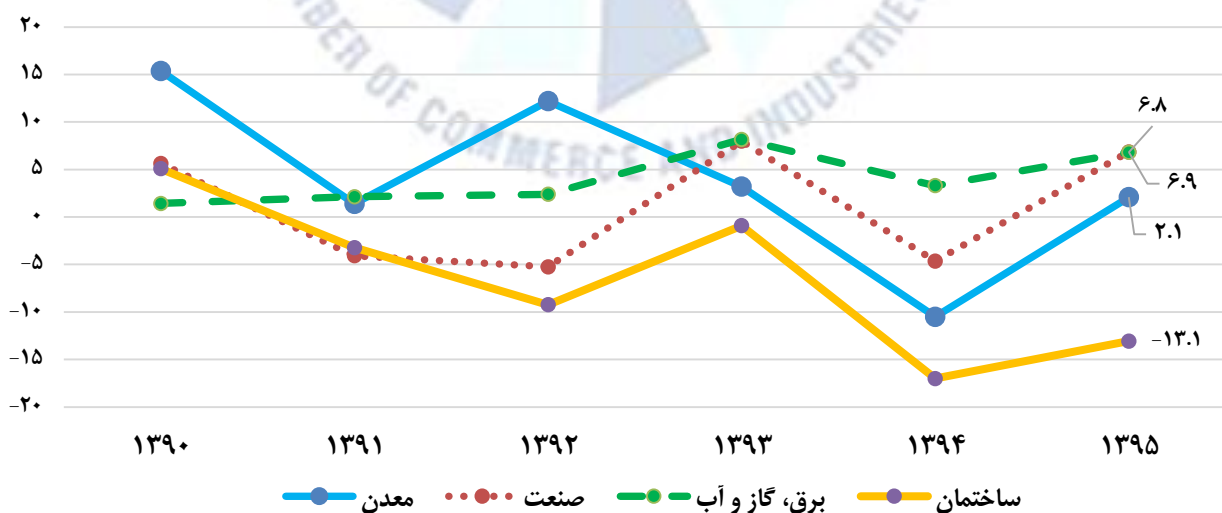
معاونت بررسی های اقتصادی

های بعد، رشد تولید ناخالص داخلی گروه کشاورزی روند کاهشی درپیش گرفته اما همچنان مثبت بوده است. این رشد در سال ۱۳۹۵ معادل ۴,۲ درصد بوده که نسبت به سال ۱۳۹۴، ۰,۴ واحد درصد کمتر است.

تولید ناخالص داخلی گروه نفت طی سال های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ با تغییرات زیادی همراه بوده است. تولید ناخالص داخلی گروه نفت (بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰) از ۱۳۹,۷ هزار میلیارد تومان در سال ۱۳۹۰ به ۸۸,۷ هزار میلیارد تومان (کاهش ۳۶,۵ درصدی) در سال ۱۳۹۱ و ۸۴,۱ هزار میلیارد تومان (کاهش ۵,۱ درصدی) در سال ۱۳۹۲ کاهش یافت. از سال ۱۳۹۳ تولید ناخالص داخلی گروه نفت روندی صعودی در پیش گرفت به طوری که در سال ۱۳۹۳ با رشد ۴,۵ درصدی و در سال ۱۳۹۴ با رشد ۷,۲ درصدی نسبت به سال قبل خود مواجه شد. در سال ۱۳۹۵، ارزش افزوده گروه نفت با رشد ۶۱,۶ درصدی نسبت به سال ۱۳۹۴، به بالاترین رقم خود بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰ طی ۵ سال اخیر رسید. به نظر می رسد پس از اجرایی شدن برجام از اواخر سال ۱۳۹۴ شاهد شتاب رشد تولید ناخالص داخلی گروه نفت بوده ایم. متوسط رشد سالانه ارزش افزوده گروه نفت طی سال های ۱۳۹۰ الی ۱۳۹۵ حدود ۲ درصد بوده است.

گروه صنایع و معادن که شامل بخش های صنعت، معدن، برق، گاز و آب و ساختمان می باشد، در سال ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ نسبت به سال قبل خود با کاهش تولید ناخالص داخلی مواجه شد که تضعیف رشد بخش صنعت و بخش ساختمان می تواند از جمله دلایل آن باشد. در سال ۱۳۹۳ با افزایش تولید در بخش صنعت و رشد ۸ درصدی آن و کمتر شدن شیب منفی رشد تولید ساختمان، رشد تولید ناخالص داخلی گروه صنایع و معادن به ۵,۴ درصد رسید. در سال ۱۳۹۴ تولید ناخالص داخلی گروه صنایع و معادن ۶,۱ درصد کاهش یافت که مطابق نمودار ۴ ناشی از کاهش شدید رشد تولید در بخش معدن و بخش ساختمان و کاهش در بخش صنعت می باشد. در سال ۱۳۹۵ بخش های صنعت، معدن و برق و آب و گاز به ترتیب ۶,۹ درصد، ۲,۱ درصد و ۶,۸ درصد نسبت به سال قبل خود رشد داشته اند و گروه صنایع و معادن با رسیدن به تولید حدود ۱۵۸ هزار میلیارد تومان بر اساس قیمت های ثابت سال ۱۳۹۰، رشد ۲,۲ درصدی را نسبت به سال قبل خود رقم زد. (نمودارهای ۴ و ۵)

نمودار ۵- روند رشد سالانه گروه صنایع و معدن به تفکیک زیرگروه های آن به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ - درصد

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

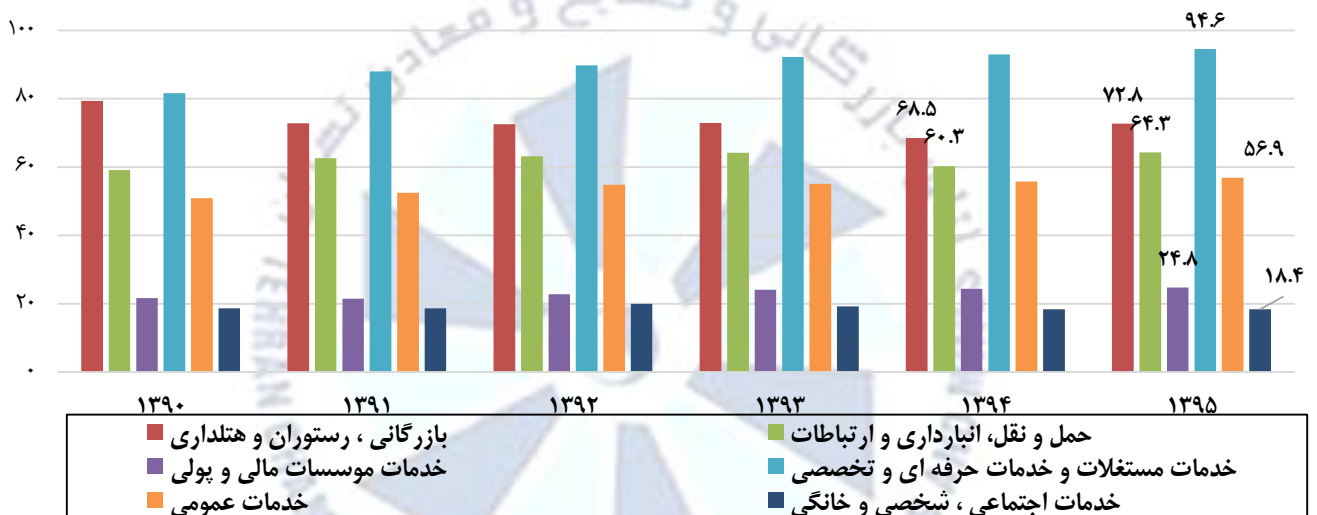
معاونت بررسی های اقتصادی

از مجموع ۳۳۱٫۶ هزار میلیارد تومان تولید ناخالص داخلی گروه خدمات در سال ۱۳۹۵ به قیمت پایه سال ۱۳۹۰، به ترتیب خدمات "مستغلات و خدمات حرفه ای و تخصصی" با تولید ۹۴٫۶ هزار میلیارد تومان، خدمات "بازرگانی، رستوران و هتلداری" با تولید ۷۲٫۸ هزار میلیارد تومان و خدمات "حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات" با تولید ۶۴٫۳ هزار میلیارد تومان، سه فعالیت عمده بخش خدمات به لحاظ ارزش افزوده بوده اند. (نمودار ۶)

رشد تولید ناخالص داخلی در گروه خدمات طی سال های ۱۳۹۵-۱۳۹۰ (به جز در سال ۱۳۹۴) همواره مثبت و متوسط رشد سالانه تولید ناخالص داخلی گروه خدمات طی سال های مذکور حدود ۱٫۳ درصد بوده است. در سال ۱۳۹۵ گروه خدمات رشد ۳٫۶ درصدی را نسبت به سال قبل خود تجربه نمود. (نمودار ۷)

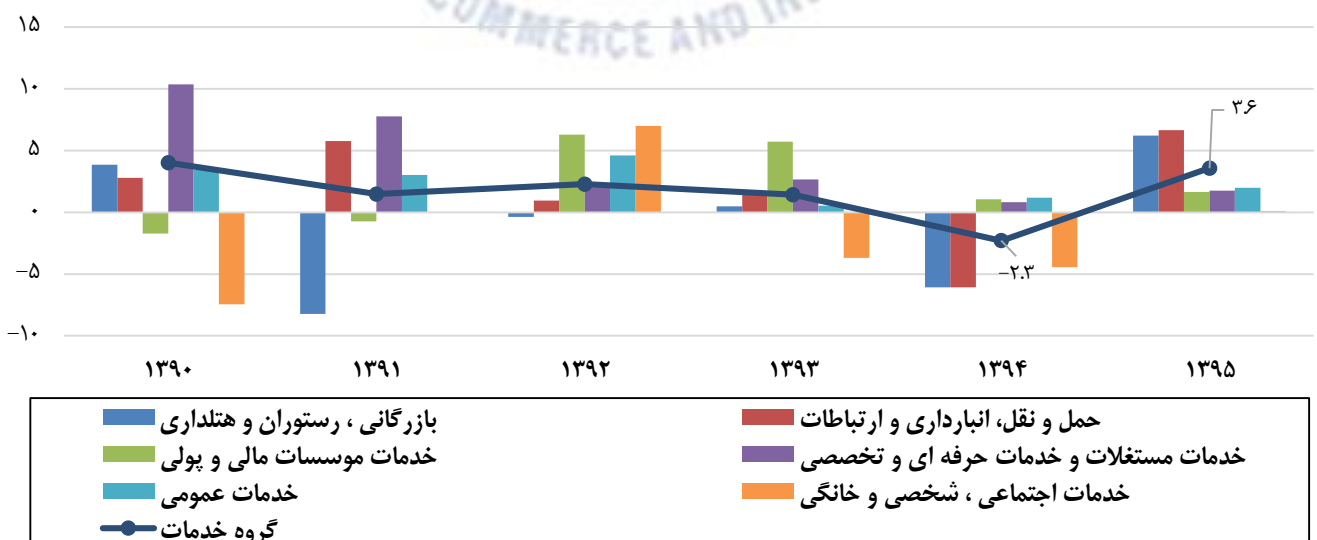
در سال ۱۳۹۵ تولید ناخالص داخلی در تمام بخش های مختلف گروه خدمات نسبت به سال ۱۳۹۴ با افزایش مواجه شده است. همچنین خدمات "حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات" و "بازرگانی، رستوران و هتلداری" در سال ۱۳۹۵ با رشد به ترتیب ۶٫۷ درصد و ۶٫۲ درصد بیشترین رشد تولید را نسبت به سایر بخش های خدمات داشته اند.

نمودار ۶- تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه سال ۱۳۹۰ بر حسب فعالیت های مختلف گروه خدمات - هزار میلیارد تومان

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

نمودار ۷- رشد ارزش افزوده فعالیت های گروه خدمات به تفکیک بخش های آن به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ - درصد

منبع داده ها: بانک مرکزی ج.ا.ا.

منبع

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

تهیه شده توسط طاهره کریمی دستنایی

تیر ماه ۱۳۹۶

